Üksiknumber 5 senti

Tänasi lehte 6 külge

Pealinna Teataja

Ilmub iga kolmapäeva ja laupäeva hommikul

TOIMETUS JA TALITUS: Tallinnas, Harju tn. nr. 29. Avatud kl. 9-st kuni kl. 2-ni p. l. Telefon 427-50. Väljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts. Trükikoja telefon 450-67.

TELLIMISE HIND: Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeile: 1 aastaks 2.75 kr., ½ aastaks 1.40 kr., 3 kuuks 0.75 kr., 1 kuuks 0.30 krooni koos postikuludega.

Teistele tellijaile: 1 aastaks 4 kr., ½ aastaks 2.25 kr., 3 kuuks 1.20 kr., 1 kuuks 0.45 kr. koos postikuludega. Kuulutused: kuulutusküljel 5 s., teksti ees 8 s., tekstis 10 senti mm veeru laiuses.

Nr. 85 (452) **Kesknädalal, 3. novembril 1937.** **5. aastakäik**

Eesti Hüpoteegipanga

Tallinna kontor asub Harju t. 29

Pank annab pikaajalist pantlehelaenu linna kinnisvarade esimese obligatsiooni vastu.

Eesti Hüpoteegipanga 6% pantlehed on kasulikumaks raha mahutamise vahendiks. Praeguse kursi juures (90—91) kannab pantlehtedesse mahutatud kapital üle 6% aastas.

Eesti Hüpoteegipanga pantlehti ostab ja müüb Kaubanduse Ühispank Tallinnas, Harju tn. 29.

Niisked sügisesed ilmad on soodsad

tsementtöödeks

Kuid ka **külmaga võib betoonida,** tarvitades vastavaid ettevaatuseabinõusid Igasuguseid juhiseid tsemendi õige tarvitamise kohta annab tasuta A-S. Tsemendivabrik „PORT-KUNDA" müügikontori juures asuv

NÕUANDE-BÜROO

Valli 4—6, TALLINN, tel. 450-17

Asutamisel Tallinna ajalooline linnamuuseum

Asukohaks wana raekoda

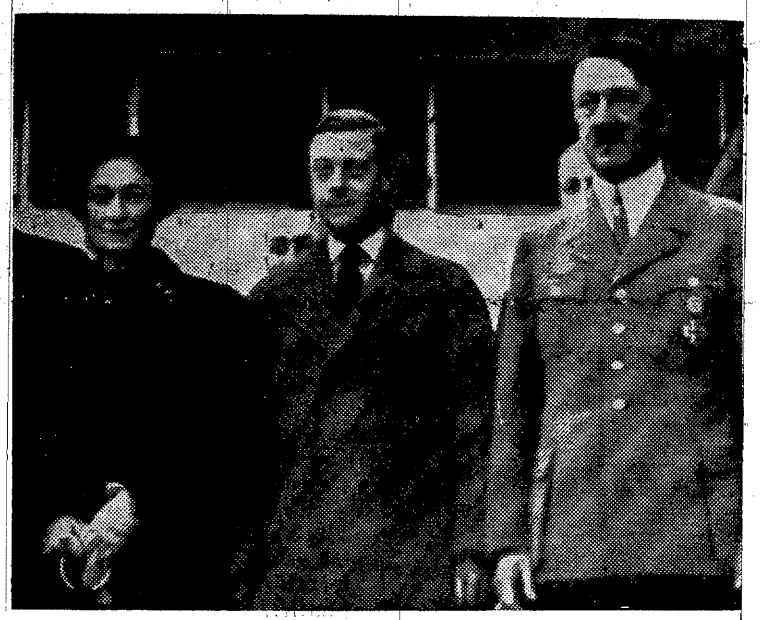
Linnaarhiiw esitas linnawalitsusele ettepaneku Tallinna ajaloolise linnamuuseumi asutamiseks.

Linnaarhiivi arwamise kohaselt on Tallinn rikkalikuma ning huwitawama minewikuga linnu põhjamail, mida kinnitawad ka linna külastanud wälismaalased. Nagu saatuse tiuste on tänini puudunud Tallinnas ajalooline linnamuuseum. Selle paigutamiseks leidub meil ajaloolisi ehitusi küllusles ja süsteemikindla tööga wõiks weel praegugi koondada ning korraldada otse ainulaadse muuseumikogu, mis oleks wääriline esindama meie ajaloolist pealinna.

Kõigis teistes wanemates linnades, eriti wälismaal, leidub linnamuuseume ajalooliste kogudena. Isegi ühes meie kodumaa nooremas linnas, nimelt Nõmmel, on juba alus panduд oma muuseumile. Seepärast on õieti wiimane aeg ellu kutsuda selline asutus ka Tallinnas.

Sobiwam hoone ajaloolisele linnamuuseumile on kahtlemata meie 600-aastane senine raekoda. Nii wanu ja nii wähemuudetud kujul säilinud raekodasid leidub kogu maailmas ainult üksikuid. Seepärast on raekojahoone ise juba haruldane waatamiswäärsus ning moodustab oma ruumide ja wana sisustusega iseeneseşt ajaloolise muuseumi. Selleks otstarbeks ainuüksi saab ning sobib teda kasutada alles uue raekoja walmimise järele.

Muuseumi ellukutsumise küsimus tuleb otsustamisele wolikogu lähemal koosolekul.

Windsorid Hitleri juures.
Windsorite hertsogipaar ja Hitler pildistatud riigikantsleri majas.

Septembri tänaw kuulub sulgemisele

Uue linnaplaani kohaselt kuulub Septembri tänaw sulgemisele ja praegu tänawa alla kuuluw maa-ala liitmisele olemasolewate kruntidega. Seepärast pöördus R. Paju linnawalitsuse poole palwega, et temale müüdaks uue ehitada kawatsetawa kolmekordse kiwimaja alla umbes pool Septembri tänawa laiusest tema krundi kõrwal.

Mis puutub Septembri tänawa maa-ala müügisse, siis linnawalitsus ei pea otstarbekohaseks seda küsimust praegu otsustada ainult üksiku krundiomaniku soowil, waid siis, kui selleks on tehtud enam soowiawalduşi. Hiljem tuleks lahendada ka mõnedele kruntidele, mis praegu omawad wäljapääşu ainult Septembri tänawale, juurepääşu rajamise küsimus.

Linn ei saa nõuda koduste kirjakastide ülesseadmist

Postiwalitsus pöördus linnawalitsuse poole soowiawaldusega, et linn teeks majaomanikele sunduslikuks kirjakastide ülesseadmise mitmekordsete majade alumise korra trepikotta. Soowiawaldust põhjendatakse sellega, et suuremates majades nõuab treppidest üles-alla käimine ja uste taga ootamine kirjakandjalt palju aega. Selletõttu suur osa elanikke, kes ei elune kirjakande rajooni alul, saab oma posti kätte wõrdlemisi hilja ning ebakindlal kellaajal, sest mitte igakord ei ole igasse korterisse posti ära anda ja seepärast jõuab kirjakandja oma rajooni lõppu kord warem, kord hiljem. Koduste kirjakastide Tallinnas kõikjal tarwitamisele wõtmine muudaks postisaadetiste laialikandmise märksa kiiremaks ja täpsemaks.

Wälismaal, näitena on toodud Kaunase linna ehitusmääruşt, on tehtud sarnaste üld-kirjakastide paigutamine trepikodadesse sunduslikuks.

Linnawalitsus tagastas Postiwalitsuse kirja ja teatab, et kehtiwad seadused ei anna linnaomawalitsusele õigust kirjakastide ülesseadmise määruse maksmapanemiseks.

Krediitasutuste esindajad arutawad majaomanike wõlgade ümberlaenustamist

Reede õhtul kella 1/27 on kutsutud Majaomanike koja ruumesse suuremate pankade esindajad, et ühiselt koos koja juhatusega arutada kridiidiküsimusi. Nimelt tulewad selgitamisele majaomanike lühiajaliste laenude ümberlaenustamise wõimalused erapankades, kuna teatawasti walitsusasutused on selle algatuse teostamisest loobunud.

Iga teadlik majaomanik on TALLINNA MAJAOMANIKKUDE SELTSI liige.

Paldiski relwalaeva laadung kuulub eestlas. Boris Lindele

Kriminaalpolitsei andis tähtsamate asjade kohtu-uurijale üle eeluurimismaterjalid relwalaew „Bena" ja ta omaniku ning kapteni Basilakise asjus.

Esialgu näis, nagu oleks relwalaewa „Bena" seikluste ümber kujunemas rida kõmulisi tsiwiilprotsesse. Nüüd on aga tekkinud kogu selles lalapärases loos pööre ja tõenäoliselt jääwad ära tsiwiilprotsessid ning jääb püsima ainult selle loo kriminaalne osa. Nagu kuulub, olewat kapten Basilaskis loowutanud 3 miljardi j. määrt laadungi Boris Lindele, loobunud ka laewaomaniku õigustest ja ühistanud oma wolitused, mis antud tsiwiilprotsessideks adwokaatidele.

Nüüd, kus „Bena" ja ta laadungi omaniku küsimus selgunud, on arwata, et lähemal ajal relwalaadung wõib jatkata oma seiklusrikast teekonda sihtsadama poole.

Boris Linde, kes nüüd 3—4-miljardilise relwalaadungi omanik, oli oma huwide kaitseks mobiliseerinud wiis tuntumat Tallinna adwokaati.

Juhuslike kinoetenduste andmist ei saa arvata alalise kinoettevõtte pidamiseks

Maksuinspektor nõudis kohanik Wladimir A-lt 2. järgu kaubandusliku äritunnistuse lunastamist, kuna tema annab Kilingi-Nõmme alewis ja ümbruskonnas kinoetendusi. Oma otsuse maksuinspektor põhjendas järgmiselt: maksustamise seisukohalt jagunewad kinod alalisteks kinoettewõteteks ja rändkinoteks; tõnealune kinoettewõte tuleb lugeda alaliseks kinoks ja Otsemaksude sead. paragr. 449 nimekirja 2., järguk. 2. järgi on alaliste kinoettewõtete äritunnistuse järgu määrawaks tingimuseks: 1) aastane ruumide üür 500—2500 kr., 2) ruumide aastane tuluhinne riigi kinniswaramaksu wõtmiseks 500—2500 kr. ja 3) istekohtade arw üle 150—500. Kinopidaja kasutab etenduseks Wabatahtliku Tuletõrje Seltsi saali, mille istekohtade arw on 370. Seega leidub üks (istekohtade arw) alamat järku piiraw tingimus, mispärast Arimaksuseaduse käsitamise instruktsiooni paragr. 20 p. 5 juhatusel tuleb ettewõte arwata kõrgemasse, s. o. 2. järku kuuluwaks.

Kinopidaja kaebusel arutas asja maksupeakomitee ja otsustas Wladimir A-lt 2. järgu äritunnistuse asemel nõuda 3. järgu äritunnistuse lunastamist, rajades oma otsuse järgmistele kaaluflustele: kuna kaebaja annab aegajalisi kinoetendusi ühes ning samas kindlas ruumis, siis tuleb ettewõtet lugeda alaliseks kinoettewõtteks. Selle kohta, et sama sisseseadega antakse etendusi ka mujal, polewat esitatud tõendusi. Mis puutub aga 2. järgu äritunnistuse nõudmisse istekohtade arwu järgi, siis tuleb siin pidada silmas asjaolu, et kinoettewõttel pole oma ruume ja etendusi antakse tuletõrje seltsimaja saalis. Nimetatud saalis on istekohtade arw küll suur, kuid käesolewal juhtumil ei tule seda arwestada, sest põhiärimaksu järgu määramisel arwestatakse istekohtade arwu ettewõtte suuruse tunnusena. Sellisena ei saa aga käesolewal korral istekohtade arwu arwestada, sest ruum, milles etendusi peetakse, pole mõeldud ega sisustatud ainult selle ettewõtte jaoks, waid see on määratud kohapealsete organisatsioonide peosaaliks, mille muude hulgas ka kaebaja üürib 3 korda kuus oma kinoetenduste andmiseks.

Eeltoodud otsusega ei jäänud kinopidaja aga rahule ja riigikohtule antud kaebuses palus maksukomitee otsuse kühistada, kuna temal ei olewat alalist kinoettewõtet, waid tema poolt antud etendused kannawad täiesti juhuslikku laadi. Seadus ei määrawat kuskil, mitmes kohas või ruumis ning milliste waheaegade järele kinoetendusi tuleks anda, et teatawat ettewõtet lugeda rändkinoks. Sellest järelduwat, et rändkinoks tuleb arwata niisugune kino, milline ei kuulu alaliste hulka. Awalike ehituste püstitamise määruse paragr. 134 määrawat alaliste kinode mõiste ja Arimaksuseaduse paragr. 449 juure kuulum lisa määrab tunnused, millistele peawad wastama alalised kinod, kusjuures rändkinode mõiste leiab lahendamist Arimaksu sead. paragr. 453 p. 14. ja paragr. 449. lisa 3. järgukawa p. 19. teises lõikes. Maksupeakomitee seisukoha järeldusel jõutawat olukorrani, kus tuleb arwata kaebajale kuuluwaks niimitu alalist kinoettewõtet, mitmes ruumis või kohas ta etendusi on annud ja siis wõidakse ka kõiki neid eraldi põhiärimaksu alla kuuluwaiks arwata.

Esildatud kaebuse aluseł otsustas riigikohus maksupeakomitee otsuse kühistada järgmistel kaaluflustel: Awalike ehituste püstitamise määruse (R. T. nr. 55—1932. a.) paragr. 134. järgi loetakse alalisiks kinoettewõtteks need ettewõtted, mis on mõeldud korrapäraste kinoetenduste korraldamiseks wähemalt kaks korda nädalas. Kaebaja ei oma temа poolt toimunud kinoetenduste korraldamiseks wastawat ehitust ega ole temal ka sellekohaseid alalisełt üüritud ruume, waid tema on juhuslikult igakordse erikokkuleppe aluseł üürinud Kilingi-Nõmme Wabat. Tuletõrje Seltsi saali ja sel moel korraldanud kuni 3 kinoetendust kuus. Seega ei saa kaebaja ettewõtet arwata alaliseks kinoettewõtteks, waid see kinoettewõte on oma iseloomult lähedasem rändkinole, mispärast tulnuks teda ka põhiärimaksuga maksustada kui rändkino, s. o. Kr. 30 aastas.

Ilmus „Wabadussõja ajaloo“ 1. ANNE

Neil päewil ilmus trükist „Wabadussõja ajaloo“ 1. anne.

Teost on trükitud: 9 500 eks. eritellimise peale walmistatud paberil; 1 500 eks. triidipaberil; 100 nummerdatud eksemplari käsitsiwalmistatud eriti wastupidawal paberil.

Käsipaberil walmistatud eksemplarid on walmistatud arhiiwiraamatukogude jaoks kodu- ja wälismaal, kuid osa (umbes 50 eks.) lastakse müügile hinnaga umbes Kr. 40.—

Ettetellimisi on wastu wõetud ümmarguselt 6 500, jelleşt arwust 4 000 eks. kõikes.

Peale ettetellimise tuleb rahuldada suurem osa koolide raamatukogusid (umbes 1500), kuna tellijate hulgas on neid ainult wäike protsent. Müügils ja tagawarags jääb 3000 eks.

Müügile lastakse teos päraşt ettetellimiste rahuldamist hinnaga: brošeeritult Kr. 6.—, üleni linas Kr. 7.— ja poolnahkköites Kr. 8.—

Teose 1. köide sisaldab teksti ühes illustratsioonidega 560 leheküljel. Tekstis on 298 pilti, 19 dokumenti, 17 mitmewärwiliśt ja kolm ühewärwiliśt skeemi.

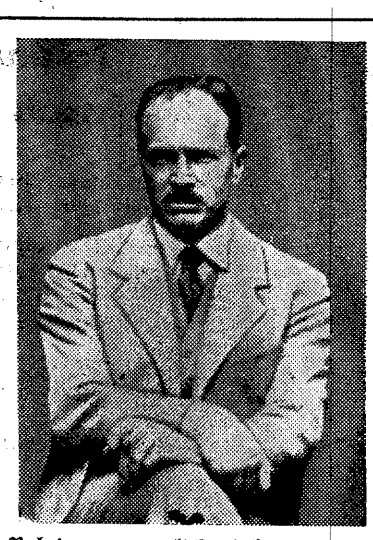
Esimene peatükk käsitab Eesti riikliku iseseiswuse mõtte arengut.

Teises peatükis on walgustatud Wabadussõja-eelset olukorda: on antud ülewaade Wene kodusõjast, Eesti wälispoliitilisest, sisepoliitilisest ja majanduslikust olukorrast, sõjaliste jõudude loomisest ja riigikaitse organiseerimisest.

Kolmas peatükk käsitab sõjalisi sündmusi rindel ühenduses N.-Wene punawäe sisetungiga.

Neljas peatükk kirjeldab meie wägede wõidukat pealetungi ja maa wabastamist waenlastest wägedest.

Wiies peatükk käsitab talwiseid kaitselahinguid piiril, s. o. Wabadussõja raskeimat ajajärku, mil pandi proowile Eesti juhi meelekindlus ja sõduri wisadus.

Belgia uus walitsusjuht Henri de Man.

Reisi-elamus

Franz Molnar.

2.

Mees: Ma poleks ennast awaldanud, sest ma ei pea humaanseks purustada teiste inimeste illusioone. Pean seda aga siiski tegema, kuna ma ei wääri targa, auwäärse daami tähelepanu, armastust ega mälestamist.

Naine: See paneb nutma... Niisiis teie olite too ohwitser?

Mees: Ja. Oranžmunder. Kuldtäht. Szegedist kuni Kerskemetini.

Naine: Kahju! Oli nii hea seda sõdurit armastada.

Mees: Mulgi on kahju, armuline proua.

Naine: Kurb. See tõendab jälle, et mees on alles siis armastuse wääriline, kui meie, naised, talle luuletame juure õilsaid omadusi. Kahju! Minu tänane fiasko on hirmus. Ainult üks lohutaw moment on selles.

Mees: Ja see oleks?

Naine: Et kogu loost ainuski sõna pole tõsi.

Mees: Kuidas?

Naine: Ainuski sõna. Ulehomme tuleb mu mees, temalt wõite teada saada, et ma oma elus kunagi pole sõitnud teed Budapesti ja Temeswari wahel.

Mees: Niisiis...

Naine: Kogu leitnandi-jutt on wäljamõeldis. Tunnistus selleşt on minu abikaasa, kellega ma kuusteist aastat olen koos reisinud. Te olete ennast blameerinud. Tahan teid õpetada, kuidas teiste illusioone purustatakse.

Mees: Hm. Olen lööduд. Ja teil oleks tõesti õnnestunud mind waletama panna, kui ma mitte silmawigastuse tõttu poleks sõjawäe teenistusse kõlbmatu.

Naine: Tõesti? Teie waletasite?

Mees: Ja, aga mitte, et ennast huwitawaks teha, waid et teilt wälja meelitada tõde. See õnnestus mul. (Ta waatab naisele wõidutsewalt otsa).

Naine: Palun ulatage mu wäike käsikohwer.

Mees: See siin?

Naine: Ja. (Awab kohwri ja wõtab selleşt wäikese raamatu). Waadake korraks siia. Kuidas on selle raamatu pealkiri?

Mees (loeb): Päewik.

Naine: Seda kannan alati endaga, et ta ei satuks wõõrastesse kätesse. (Lehitseb raamatut). Siin, palun. Luban teid seda lehekülge lugeda. Siin on leitnandi-lugu täpselt nii kirja pandud, nagu ma seda teile jutustasin.

Mees: See on siis ometi tõsi?

Naine: Kas see pole küllaldane tõendus?

Mees: Tõesti? Nüüd olen mina üle trumbatud. Aga milleks tunnistasite selle ennist waleks?

Naine: Kuna muidu poleks awastunud teie wale. Ütelge mulle ainult üht: see oranžõlatsitest, tuli see teile niisama pähe? Sest nagu te minu päewikust loete, kandis leitnant tõepoolest oranžõlatseid.

Mees: Seda polnud raske arwata, sest üks minu onupoegi teenis Szegedi rügemendis.

Naine: Ah nii. (Laew silbub).

Mees: Suudlen kätt. (Tahab minna).

Naine: (hoiab teda tagasi): Oodake. Tahan teile weel ainult kaks asja südamele panna: ärge katsuge naise juures walega opereerida. See on sama, mis ennast wälja anda... Ja ärge kunagi enam puutuge meie illusioone. Sest nagu näete, läheme me äärmusteni, kui meie illusioone juletakse riiwata; illusioonid pole õieti mitte midagi muud kui meeldiw wale, ometi oleme meie, naised, walmis waletama kõkku kümme ebameeldiwat walet, et jääks püsima ainus meeldiw wale. Pange seda tähele... Nägemiseni.

(Läheb sillale. Mees waatab talle hapu ilmega järgi).

Sangarlik armastus

O. Henry.

Olin tookord „New York Times'i“ reporter, ootasin seal wiisakat kohta, sain aga wahepeal närust reahonorari. Minu sissetulek oli wäga ebamäärane.

Uhel päewal tuli Tripp reporterituppa ja rinnutas minu kirjutuslaua ääre. Tripil oli mingi koht trükikojas — usun, tal oli midagi piltide ilmutamisega tegemist, sest ta lõhnas kõigi wõimalike fotograafiliste lõhnade järele ja ta käed olid täis happesöövbeid. Ta wõis olla kahekümnewiiene, nägi wälja aga neljakümnene. Ta oli kahwatu ja haiglane ning ta oli kuulus rahalunimise pooleşt. Dollar oli tema piir. Rohkem ei nõudnud ta kunagi; kunagi ja kellegi käest poleks ta rohkem saanudki.

Tol hommikul olin waewaşelt wiis hõbedollarit kaşaşt wälja pigistanud, edemena ühe jutu arwel.

„Mis on lahti, Tripp?“ küsisin ja waatasin talle rahutult otsa. Tripp näis täna tawalisest weelgi halatsetawam.

„On teil üks dollar?“ küsis Tripp tõreldaşaanud koera pilguga.

„Ja,“ ütlesin „mul on üks.“ Ja ebaşõbralikult: „Mul on isegi wiis dollarit. Nägin tuliśt waewa, enne kui need laekurilt kätte sain. Wajan neid wiit dollarit ise hädapäraşt.“ Sellişeks paatoşeks ajas mind kuri aimus, et ma muidu sääştmatult olekşin ohwerdanud ühe dollari.

„Ma ei taha seda dollarit omale,“ ütles Tripp. „Mõtlesin, laşete ennast ahwatleda ühe toreda ajalehejutu jälgedele,“ lisas ta. „Mul on üks teie jaoks, wähemalt kuus weergu! Maksaks see umbes üks kuni kaks dollarit, teie wõite sellega teenida aga wiisteişt. Mina ise ei taha midagi.“

Oli see püünis?

„Mis lugu see on?“ küsisin.

„See puutub ühesse nooresse tütarlapsesse. Iludus. Ilusaim, mida ma iialgi olen näinud. Roosinupp kastetilkade järas — kannike metsşamblas — ja muud şarnaşt. Kakskümmend aastat wana. Ta elab Long Islandis, wäikeses Grenburgi pesas — ja ta on täna esimest korda New-Yorkis. Ta peatas mu tänawal ja küsis, kuşt ta wõiks leida George Browni — juures New Yorkis! Mis üllete selle kohta? Ta jutustas mulle, et ta järgmisel nädalal peab abielluma ühe noore şarmeriga — nimega Hiram Dodd. Paistab aga nii wälja, kui oleks too George Brown tema şüdameideaal. George olewat mõne aasta eest New Yorki tulnud, et siin õnne otşida. Ta unustas Greenburgi tagaşi minna, ja kuna George şel kombel on taşalülitatud, şaab too teine, Hiram Dodd, tüdruku omale. Kuid enne kui kõik on hilja, şaduldab Ada — ta nimi on Ada Lowery — oma hobuşe, ratşutab kahekşa miili raudteejaama ja jõuab waraşele hommikurongile. Ta tahtis George'i järele ringi waadata, teate — George'i polnud şeal, ja şellepäraşt armastas ta teda.

Ma ei raatşinud teda tänawale jätta. Maa şüütus ihuüksinda New Yorkis! Ta mõtles, et leian tema George'i wiie minuti jooksul. Ta teate ju neid wäikeşi peşi Long Islandil: paar şarmi, konnakarbid ja mõned şuwiwõõrad — see on kõik. Sealt tuleb ta şiia — kuid te peate teda oma silmaga nägema.

Mida pidin tegema? Ada Lowery oli oma taskuraha raişanud şõidupileti lunastamişeks peale ühe weranddollari, ja see oli kulunud hapude kompwekkide ostmişeks, mida ta paberitorbikust şõi. Wiişin tüdruku ühte wõõraşemajja, kus ma kord elaşin, ja şeal ootab ta nüüd ühele dollarile, mis on ema Mc. Ginnişe päewaraha. Wiin teid şinna.“

„Mis te mulle jutustate, Tripp?“ ütlesin mina. „Arwaşin, et teil on tõeline romaan minu jaoks waruks. Iga laew, mis tuleb üle Eaşt Riweri, toob kaaşa terwed hulgad noori neiduşid Long Islandişt.“

(Järgneb).

Pealinna korteriküsimusi

Majaomanikel on soowitaw filmas pidada korterinõudluse ifeloomu ja kohandada ehitustegewust wastawalt korterituru nõudmistele

Korteriküsimuse üle on awalikult õige tihti jõna wõetud. Meie lehe weergudel on tulnud sagedasti tagasi tõrjuda ebaõigeid wäiteid eluasleme küsimustes. On juhitud tähelepanu sellele, et meie praegune elumajade ehitamine Tallinnas pole suutnud sammu pidada kiiresti suurenenud korterinõudlusega. Korterinõudlus on suurenenud eriti iseseiswate leibkondade arwu kaswamisega. Teiselt küljelt on eriti wähenenud wäikekorterite arw kesklinnas ja selle ümbruses wanade wäikekorteritega majade lammutamise teel, millede asemele püstitatakse moodsaid mitmetoaliste korteritega maju. Samal ajal on aga soikunud ehitustegewus äärelinnades, kesklinnast eemal olewates ehitusrajoonides liig madala kruntide täisehitusprotsendi tõttu. Ja just äärelinnadesse ehitatakse harilikult wäikekortereid, mis üürihinna pooleşt kättesaadawad laialistele hulkadele. Nüüd aga, linna sundmääruse tõttu, ei saa paljud äärelinnas asuwate kruntide omanikud, kes elamuid soowiwad püstitada ja kellel selleks on wõimalusi, majaehitust ette wõtta.

Muidugi oleks mõeldaw ja tarwilik, et wäikekortereid ehitataks ka kesklinna piirkonnas suurtesse majadesse. Seşt nõudlus wäikekorterite järele on olemas ülelinnaliselt. Mispärast praeguste ehitatud ja ehitusşelolewate pilwelõhkujate omanikud mõndagi wäikekorterit oma majasse ei ole soowinud ehitada, ei ole teada. Majanduslikult peaks wäikekorter olema tajuwam suurema tubadearwuga korterist. Ennemal ajal on mõned majaehitajad majja suurte korteritega kõrwuti ka wäikekortereid ehitanud. Näitena wõib siin nimetada Walli t. asuwat praegust kindlustusşelts „Eesti“ maja. Wiimases leidub ühetoaline korter, mille juure kuulub kõök, wannituba ja teenija jaoks eraldi ruum.

Kui ehitustegewus praeguses suunas ja tempos edasi kestab, siis wõib arwatawasti wast juba lähemal ajal oodata mitmetoaliste korterite ehitamises suurt tõusu. Ühes uute majade juurdeehitamisega wäheneb wäikekorterite arw kesklinna piirkonnas tuntawalt. Seşt siin asuwad wanad puumajad on suuremalt jaolt wäikekorteritega ehitused. Ei saa salata, et neist majadest on suur hulk oma aja ära elanud, nad on wiltu wajunud, madala wundamendiga, paljud isegi maaga nagu kokku kaswanud. Sellepärast on päris otstarbekohane nähe, et sarnaste majade asemele uued ajakohased elamud püstitatakse. Kuid ehitustegewus ei wõi siin korraga sündida, wastasel korral tuleks üürilistel üle elada wäga sagedasi jüripäewi. Ja elamute ehitajail tuleks selgusel olla, missuguste korterite järele nõudlus on olemas.

Korter iseeneseşt on peaaegu samasugune kaup, nagu iga teine ostumüügi objekt. Korterihinna määrab wabal turul korteripakkumise ja -nõudmise wahekord.

Üldiselt walitseb praegu korterite üürihindades, eriti kesklinnast eemalolewates linnaosades, õige suur mitmekesidus. Sellejuures on muidugi loomulik, et linna ääre poole ka üürihinnad lähewad madalamaks. Kui kesklinnas, näiteks, wäikese pliidiga toa eest tuleb maksta kuni 22 krooni kuus üüri, siis on sarnase korteri üür linna ääre poolsetes majades 12—15 krooni kuus. Kesklinna moodsates majades maksetakse 3—4-toaliste korterite eest, kus kesküte ja külm ning soe wesi olemas, 80—150 kr. kuus. Üüri suurus oleneb korteripinna suurusest ja mugawusest. Alewites asuwates moodsates majades wõib sarnaseid kortereid wähe odawamalt üürida.

Kui jälgida korterikuulutusi ajalehis ja ka kohapeal uute majade ehitajailt järele kuulates selgub, et korteripuudust ei näi sugugi olewat. Mitmetoalisi kortereid on küllalt saada. Neid pakutakse ajalehtede kaudu ja sagedasti mitmel korral. Wõib-olla on põhjuseks kaunis kõrge üür, miks korterite wäljaüürimine uutes moodsates majades ei sünni mitte wundamendi rajamisel, nagu mõnelt poolt awalikult seda on wäidetud. Sellepärast peab majaomanik muidugi leidma sarnase üürilise, kes on suuteline nõutawat üüri maksma. Nähtawasti on kõige parem abinõu korteri kui ka üürilise leidmiseks ajalehes kuulutamine. „Pealinna Teataja“ on püüdnud majaomanikule kui ka üürilisele korterivahetalitusel abiks olla. Korterikuulutus awaldatakse lehes ja pannakse wälja mitmesse kuulutuskasti. Nii täidawad korterikuulutused oma otstarwet õige hästi. Sellepärast wõib „Pealinna Teataja“ rohkete korterikuulutuste põhjal teha mõndagi järeldust korteriküsimuse alal.

Kõigepealt wõib konstateerida korterite pakkumise suurenemist. Kui wõtta käesolewa a. 27. oktoobri lehe, siis leiame sealt hulga kahe- ja enamtoalise korteri pakkumisi. Peale selle suur hulk üksikute tubade ja ühetoaliste korterite pakkumisi.

On wäga tarwilik, et majaomanikud ise hoolega jälgiksid korterituru seisukorda ja teraselt silmas peaksid korterinõudluse kaswu ja tingimusi.

A. Nirk.

Anna ja Friedrich Kadak'ate hõbepulmad

4. nowembril pühitsewad Anna ja Friedrich Kadak'ad oma 25-a. pulmapäewa. Anna Normann, praegune Kadak, sündis Suislepas. Friedrich Kadak sündis Tallinnas. Lõpetas Kadariina 2. linnakooli ja reaalkooli juures kaubanduslikud kursused. Energilise töömehena alustas ta iseseiswalt tegewust ning 1921. a. asutas köitekoja ja karbitööstuse „Wõime“, mille tegelikuks juhiks on ta ise. Fr. Kadak on Tallinna Majaomanikkude Seltsi juhatuse liige, Eesti Majaomanike Seltside Liidu esimees, T.-ü. „Maja“ juhatuse esimees, Tallinna Majaomanikkude Panga ja „Eeks-Maja“ nõukogu liige ning Tallinna 3. jaoskonna ärimaksukomisjoni liige.

Oma igapäewase töö kõrwal on tal jatkunud küllaldaselt aega pühendada end seltskondlikule tööle ja tema sihikindel tegewus ning osawõtt neist üritusist on alati olnud kõrgelt hinnataw.

Anna ja Friedrich Kadakate lasteşt on tütar lõpetanud Tartu ülikooli juures arstiteaduskonna ja töötab Linna Keskhaigla naishaiguste osakonnas arstina. Poeg Felix õpib Tartu ülikoolis majandusteadust.

Soowime Anna ja Friedrich Kadakatele nende hõbepulmade puhul Tallinna Majaomanikkude Seltsi ja majaomanike pere nimel palju õnne!

Seltsi juhatuse koosolekult

Otsustati pidada pidu ja kõnekoosolek

Tallinna Majaomanikkude Seltsi juhatuse koosolekul, mis peeti esmaspäewal kell 6 õhtul, tuli arutusele rida küsimusi. Esijoones wõeti wastu järjekordselt uusi liikmeid.

Seltsi esimehe ettekande kohaselt peetakse soowitawaks Seltsi astumist Kodanliku Ühu- ja Gaasikaitse Ühingu liikmeks ning otsustatakse tasuda 10 kr. liikmemaksu. Esindajaks määratakse Seltsi esimees wõi tema äraolekul abiesimees.

Seltsi traditsiooniline liikmete ja kutsutud külaliste waheline pidu otsustatakse pidada nowembri lõpul wõi detsembri esimesel laupäewal. Samuti peetakse soowitawaks pidada weel käesolewal aastal suurem kõnekoosolek, kus tuleks käsitlemisele rida wiimasel ajal majaomanikele aktuaalseiks osutunud küsimusi. Kuna ruumide küsimus on weel lahtine, siis kindlat tähtpäewa ei määratud.

Seltsi põhikirja mõnede punktide täiendamine pannakse juhatuse liikmele wan. adw. A. Nirgile ja juriidilisele komisjonile läbiwaatamiseks esitatakse need järgmisel juhatuse koosolekul.

Seltsi asutaja-liikme Jaan Tensing'i 75-a. sünnipäewaks ja kuldpulma puhul otsustatakse Seltsi juhatuse esindaja kaudu anda juubilarile üle aunaadress.

Kuna wiimasel ajal liikmeskonnas on kaswanud tarwidus juriidilise nõuande järele, siis otsustatakse seda liikmeile anda Seltsi juristi poolt igapäew kella 1—2.

Lõpuks tehakse teatawaks, et Seltsi kodu põhikiri on nüüd lõplikult koostatud ja juhatusliikmed wõiwad sellega tutwuda Seltsi büroos.

Tsementtööde kursused lõppesid

Põhiselt ehitamise wastu tuntakse huwi

Läinud ja käesolewal nädalal peeti Kunda tsementitehase juures kaks kursust, milledest wõttis osa 107 ja 96 inimest. Kursustel õpetati tegema betoonkiwe, -torusid, -põrandaid, -weepaake ja muid sarnaseid tsementesemeid, mis talupidaja wajab. Nelja päewa jooksul iga 4—5-meheline töögrupp suutis walmistada umbes 20 mitmesugust eset ja tööd, millega igamees sai kindla aluse edaspidiseks iseseiswateks töödeks. Nii tööde wältel kui ka õhtuti peeti eriteadlaste poolt wastawaid loenguid, mida osawõtjad suure huwiga jälgisid.

Seega peeti Kundas käesolewal aastal neli kursust, milledest wõttis osa kokku ligi 500 inimest.

Soojusmajanduse edusamme

Kaugeküte Kunda tsementiwabrikus

Teatawasti wiimastel aastakümnetel olemasolewate suuremate auruseadmete puhul wälismail on hakatud teostama laialipaisatud hoonete kütmist tsentraliseeritud aurukeskküttе läbi. Selle süsteemi juures katlajaamast wõi tööstuse auruseadistest juhitakse igasse hoonesse kas wärske wõi töötatud aur wastawa magistraaltoru kaudu, enamasti maa alt erilise tunneli sees, hästi isoleeritult soojakadude wastu. Sedawiisi saab ratsionaliseerida põletise tarwitamist, jääb ära küttеainete transport üksikhoonetesse ning tõuseb soojusmajanduse tõhusus. Kunda tsementiwabrik teostab jäärast kaugeküttet juba 1930. aastast saadik, mil ehitati esimene magistraal katlamajast wabriku filterseadme ja märgweski juure. Järgmisel aastal wõeti kaugeküttе-wõrku kolm töökoda ja rida kõrwalhooneid, nagu wabriku saun, pesukoda jne. Käesolewal aastal kawatsetakse liita ka jesse wõrku ka wabriku raudtee depoo, peakontor ja direktori maja; siis ulatuks kaugeküttе torustik pooleteise kilomeetrini. Kuna ühtlasi wabriku katlaid köetakse madalama põlewkiwisordiga, saawutatakse suurt küttepuude kokkuhoidu, mispärast oleks soowitaw, et jäärased rahwamajanduslikult kasulikud küttesüsteemid ka mujal wõetaks tarwitusele.

Uusi ehitusi

Linnawalitsus otsustas kinnitada järgmised ehitusprojektid:

T. Meo projekt muudatuste kohta puust kahekordse elumaja püstitamisel C Patarei 21—6.

R. Adamsi projekt kiwist garaaži ehitamiseks Köhleri tän. 19.

E. Kärneri projekt kiwist garaaži ehitamiseks Raua tän. 29.

P. Orgmetsa projekt muudatuste kohta puust elumaja keldrikorral Magdaleena tän. 10.

M. Gorbatšewi projekt äriruumide ümberehituseks Estonia pst. 15.

F. Lälli projekt puust kahekordse elumaja ehitamiseks Raudtee tän. 29.

J. Järwe ja J. Akkeri projekt puust kahekordse elumaja ehitamiseks Magdaleena tän. 18/19.

Majaomanike sünnipäewi

Bachmann, Kustas	„	1864.	a.
Treufeldt, Woldemar	„	1889	a.
Grige, Robert	„	1885.	a.
Härma, Paul	„	1871.	a.
Brandmann, August	„	1878.	a.
Nirk, Johannes	„	1892	a.
Waikmets, Johannes	5. now.	1897.	t.
Paal, Eduard	„	1879.	a.
Pabstel, Peeter	„	1888.	a.
Tammeri, August	6. now.	1886.	a.
Oks, Tõnu	„	1886.	a.
Hansson, Harald	„	1890.	a.

Aleksander Kallas astus „Pealinna Teataja“ teenistusse

Wiimasel Tallinna Majaomanikkude Seltsi juhatuse koosolekul wõeti „Pealinna Teataja“ alalisteks kaastöölisteks härra Aleksander Kallas. Härra A. Kallas oli senini tegew T.-ü. „Majas“ ja on tegutsenud kauemat aega Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeskonnas.

156 töötut

Suwiste hooajatööde lõppemisel wõib Tallinna tööbörsil märgata wäheldast töötute arwu kaswamist. 1. nowembriks oli registreeritud töötuina 5 meest ja 151 naist.

25 a. maailma suurimast mereõnnetusest

Naine, kes päästis hukkuvalt „Titanicult“ inimesi

Prl. Molly Tobin, hiljem „Titanicul“ tuntuks saanud pr. Brown, kaswas üles Ameerikas, Hannibalis. Wiieteistaastaselt lahkus ta oma kodust. Ta omas tulipunaseid kiharaid ja energilisi näojooni. Mis ta eales oma rännakuil ette wõttis, õnnestus tal alati hästi. Tema joowis alati olla waba ja teha ainult seda, milleks ewis momendil tahet.

Seda tüüpi inimesed ei wõta elu kunagi halwast küljest. Nii tundis Molly igast läbielamusest ainult rõõmu, olgu see kas-wõi maailma suurima reisijatelaewa „Titanicu“ hukkumine.

Noore tütarlapsena satub Molly Leadville'i kullakaewanduse Kolorados. Ta tutwub seal ühe kaewuriga, kes oli temast 22 aastat wanem. Peagi sai alaealisest Molly Tobinist — Molly Brown. Ta abikaasa oli suur ning tugew, kuid nagu tawalised kullakaewurid — wähese kirjaoskamisega.

30 000 dollarit.

Õnn saatis nende kooselu. Olnud waewu paar kuud abielus, John Brown leidis kullasoone ning tuli ühel päewal rõõmsatujulisena koju, taskus 30 000 dollarit paberrahas. Nad olid rõõmsad! John käskis Mollyt peita see raha ja läks ise ühes sõpradega wälja. Warahommikul, mil Molly alles magas, tuli John joobnult kahe sõbraga koju. John heitis magama; sõbrad süütasid ahjus tule, et saada weidi sooja. Molly ärkas. Tundes toas suitsu, hakkas ta hüsteeriliselt nutma. Wiiwitamatult ronis ta ahju otsa, kuid see oli hilja. 30 000 dollarit olid juba põlenud!

Nüüd tõusis ka John. Heatahtlikult rahustas ta nutwat naist: „Ära tee sest wälja. Leian nüüd weel palju enam kulda.“

John õnn kõlab romaaniliselt. Juba samal pealelõunal leidis ta uue määratu kullasoone, millega sai rikkamaks kaewurits Kolorados.

Hõbedane põrand.

Raha toob raha. Brownide jõukus kaswas. Peagi oli John rahamagnaat ja pangafegelane ning majade ja suwilate omanik. Ta ei muutunud siiski mitte „krööjuseks“, waid laskis oma noore abikaasa Molly heaks katta ühe toa põranda hõbedaga!

Molly hakkas korraldama oma uues nägusas suwilas pidusid ja kooswiibimisi ning tegi oma toredate hobustega linnas sõite. Kahjuks aga linna kõrgem kooretiht ei suhtunud Brown'idesse heatahtlikult ja sulges uksed nende ees. John sai selgest kõigest aru, et tema, harimatu kullakaewur, on süüdi selfskonna halwas suhtumises ka tema abikaasasse. Ta tegi Mollyle ettepaneku, et see lahkuks temast, ning kui tal eales peaks waja olema raha, siis pöördugu ta John Browni panga poole Denweris. Nii lahkus punajuukseline Molly, ja tema abikaasa ei näinud teda enam kahekssa aastat. Siis tuli Molly ühel päewal uhke daamina Denweri. Ta oli Euroopas õppinud keeli ja omas teadmisi laulu ja maalimise alalt. See oli tõeline sensatsioon kodulinnale.

Kangelane hukkuwal „Titanicul“

Molly, kes oli harjunud wahepeal suursuguse elu ja seiklustega, ei suutnud jääda kauaks wäikesesse linnakesse ning nad lahkusid uuesti, kuid jäid edasi sõpradeks.

Mõni aeg hiljem seisis Molly nimi kõikides lehtedes üle maailma kui „Titanicu“ kangelane. See oli 1912. a., mil „Titanic“ sooritas oma esimese reisu üle Atlandi. Kuigi Molly oli tollal juba täiskaswanud, aastates daam, oli ta ikkagi nooruslik kui koolitüdruk. Ka tema wälimuses oli midagi ekssentrilist. Ta kandis willaseid põlwpükse, käes muhw, milles oli laetud rewolwer. Kui keegi üldse oli ette walmistatud ja teadlik laewa kokkupõrkest jäämäega, siis wast ainult Molly Brown.

Keegi naine wõtab üle komando.

„Titanicu“ hukkumisel toimis Molly kui „naine ilma hirmuta.“ Ta juhtis hulga naisi ja lapsi päästepaatidesse ning tegeles weel hulga aega laewalael päästetöödega. Lõpuks astus ta ka ise ühte paati. Olles waewalt sisenenud paati, ta wõttis juhtimise endale. Kui madrused olid aerutamisest wäsinud, sundis ta neid rewolwri abil wiimast jõudu wälja panema. Hüsteerikasse sattunud naiste ja laste rahustamiseks hakkas ta laulma.

„Arwustajad üllewad, et minu hääl ei olewat päris hea,“ üles ta naeratades. „Nüüd kuulge, kas neil arwustajail on ka kord õigus.“ Ta laulis aariaid oopereist ja aerutas werel kätega. Ta jutustas oma mehest ja ahjul põlenud 30 000 dollarist. Kõik paadisolijad kuulasid teda põnewusega, kuni nad wähese ellujäänutena randusid.

Mollyt saatis alati erakordne õnn ja ta tawatses seda õnne ka alati kaalule panna. Ta reisis ümber maailma, tegi kaasa hädaohtlikke ekspeditsioone tundmatuile maile. Kord pidi ta uppuma ühes Hiina jões, kuid ka seekord päästis teda õnn. Weidi hiljem jäi ta Floridas põlewasse hotelli, kuid ka leegid ei hirmutanud teda enam kui metsikud lained ookeanil. Ta päästis tulesurmast neli naist ja kolm last.

John, tema abikaasa, saatis talle niipalju raha, kui ta eales wajas. Ja mida pidigi John tegema nende miljonitega, mida tõid sisse tema kullawäljakud ja pank. Molly elas luksuslikult. Maailmasõja ajal pidas ta oma rahadega ülal üht haiglat. Siis suri ta suuremeelne mees ja pärandas kogu oma tohutu waranduse Mollyle.

Pr. Brown suri oktoobris 1932. a. Kui „Titanicu“ kangelane elab ta aga edasi ajaloos:

Tema kui unustamatu miljonäri, humoorika, julge naise hauale Long Islandis on püstitatud mälestusmärk tema kangelaslike tegude eest.

Sir Charles Tegart, kes inglise walitsuse poolt saadetakse Palestiinasse lõpetama sealseid rahutusi.

Punase laua eest

Johan Randalu on 52-aastane mees, vigaste silmadega. Kohtulaua ette kutsutakse kaebealusena — vastust andma kerjamise pärast.

„Ma ei ole kerjanud,“ tähendab kaebealune. „Kas õuna ei tohi võõralt inimeselt vastu võtta?“

Kohtunik: „Kohtule ei esitata küsimusi.“

Tunnistajana ülekuulatud 6. jaoskonna abikomissar on ise näinud, kui Randalu istus Viruwärava mäe madala müüri äärel ja wõttis wastu almust, mille pistis taskusse. Järelepärimisele linna hoolekande osakonnast teatati politseile, et Randalu on hoolekandelist abi saanud, kuid kui osakonnale teatawaks sai, et Randalu kerjab, siis wõeti talt abiraha ära ja tehti talle ettepanek wanadekodusse asuda. Aga Randalu keeldus wanadekodusse minemast. Randalule on kerjamise pärast koostatud hulk protokolle. Ja igakord, kui talle kerjamise pärast märkus tehakse, hakkab ta tõrelema, et miks teda segatakse.

Randalu: „Kas Viruwärava müüri äärel istuda ei wõi?“

Abikomissar: „Wõib küll.“

Randalu: „Ma istusin wiis sammu kõnniteest eemal. Kas ma pühapäeviti olen kerjanud?“

Abikomissar: „Ei tea.“

Randalu: „Aga teie ütlesite, et ma kerjawat iga päew.“ Edasi kaebealune palub end õigeks mõista, sest „kui teie, aulik rahukohus, mind kinni mõistate, siis see on sama hea kui surmanuhtlus.“

Kohus mõistis Randalu kaheks kuuks wangimajja.

MEHHIKO —

wiisakuse ja melankoolia maa

Mehhiko on hoopis teissugune, kui teda kujutletakse. Ta on weetlew ja lihtne, haaraw ja banaalne ning tulwil üllatusi.

Rong läbib lõputuid steppe ja ürgmetsi. Troopikalisi maakohti ja paiku, mis meenutawad põhjamaad. Taewas on siin alaliselt sinine. Terawad agaawiad tõusewad wirwendawasse õhku ja kattused on majakõrgused. Näib, kui tahaksid nad taewast kõditada. Ja sellepärast see naerabki nii särawalt.

Seitse lõikust aastas.

On maakohti, kus aastas lõigatakse kuni seitse korda. Riis, tubakas, mais, puuwill — kõik üksteise järel. Maa wiljakus ei tunne piire. Banaanid kannawad juba neljateistkümne kuu pärast wilja. Suhkrupilliroogu wõib lausa kaswamas näha. Laastitud telegraafipostid hakkawad maasse rammitult juuri ajama ja wõsuma. Muide, rohendawad telegraafipostid pole Mehhikos mingid haruldused. Raudteeroobaste wahel tekib kuu-kuult tõeline ürgtaimestik. Miski ei suuda siin tõkestada looduse üleloomulikku jõudu.

Mehhiko puuwiljad jätawad oma suurusega warju Kalifornia omad. On banaane, mis nii suured kui jõulise maadleja käsiwars, on täiskaswanud grapefruiti suurusi magusaid sidruneid. Grapefruit ise, mida siin nimetatakse toronja, kaswab jalgpalli suuruseks. Suhkruroog, mida kõik mehhiklased meeleldi näriwad, saawutab siin tugewuse, nagu ei kuski mujal. Okka jälle wõib leida uusi puuwilju, millest warem pole kuulnud. Mamey, lapsepea kujuline, maasikasarnase lihaga puuwili, granaadid, mis meenutawad wabarnaid, kuid on tublisti õunast suuremad — kes jõuaks loetella kõiki frukte, mida see maa kaswatab! Ja kõike on pillawas külluses. Pildi selgest rikkusest pakuwad jaamad. Üldse jaamad on kaunid. Nad on kui kirjud oaasid tipitud üle maa, uppudes lilledesse ja wärwifirewusse. Ka kõige wäiksem omab elu ja liikumist, kiirgab elurõõmu. Rongi jaama sisse sõites seisawad rööbaste ääres mehhiklased — mehed laiades õlgkübarais, naised täpilises rüüs. Nad müütawad kõike, mida süda ihaldab. Tortillasid, mis on küpsetatud maisist, praetud puuwilja ja — pulqued. Pulque on Mehhiko rahwusjook. Nõrgema alkoholisisaldawusega kui wein, wärwilt sinakaswalge; maitselt meenutab ta segu piimast, weinist ja wäärwlist. Kuid maitseb hästi.

Muusika

Läbides mõnda uut Mehhiko linna, tundub see sulle tuttaw. Sest kõik linnad sarnanewad siin üksteisega. On Pueblo wõi Tehuaran, Tehuantepec wõi Guadeloupe. Linna keskel asetseb suur wäljak, sammastega piki maju ja katedraale. Ja alati seisab seal muusikapawiljon, kust jalutajaile õhtuti pakutakse muusikat. Majad on enamuses madalad, ühe- kuni kahekordsed, omawad awatud lilleaia, on puhtad ja nägusad. Läbi kitsaste tänawate kihutab tramm, mööda majadest, banaanipõõsastest, lilledest ja piprapuudest. Mehhiko linnad tundumad kõik muinasjutulistena, wälja arwatud pealinn.

Mehhiko city pakub kihawa suurlinna pilti. Autod, tänawraudteed, autobused kihutawad läbisegi ja peatuwad harwa, kuna nad on kobaras täis inimesi. Kunagi ei leidu liiklemiswahendeis waba kohta, kuigi linn ei oma miljonit elanikkugi. Kella 9 ajal õhtul kohtad harwa inimesi tänawal. Ainult kinode ja teatrite ees kihab elu.

Mehhiklase iseloomust.

Kui kirjeldada maad ja linnu, ei tohi unustada ka elanikke. Mehhiklane on mitmete rahwaste segu. Tüüpiline on tema melankoolia. Silmatorkawaim omadus on wiisakus. On palju kõneldud hispaanlaste ja ungarlaste wiisakusest, mehhiklase wiisakus on aga sügawam, ehtsam. Tuleb wõõras büroosse, kattestatakse töö ja küsitakse wõõra joowi järele. Mehhiklane esitab küsimusi, lapselikke küsimusi, et anda teisele wõimalust wastata ja end targana näidata. Mööduatakse majast, kus mees parajasti jõõb wõi joob, ja heidab mööduja waid põgusa pilgu sinna, palutakse ta sisse. Juhtub maanteel wankriga kokku, küsib selle juht, kas ta tohib sind sõitma paluda. Alma jootrahata wõi mingi wastutasuta. Küsid ja kellelgi tänawal teed, saadab ta sind, kuigi kaotab sellejuures tunde. Tutwud mehhiklasega ja kohtad teda päew hiljem, kaelustab ta sind, ütleb sulle „amigo“ ja on waimustuses.

Sellele waatamata on rahwas melankoolne ja maailmas ei leidu teist maad, kus professionaalselt esineks niipalju mõrwu kui siin. Arusaadamatu nagu maa ise, üllataw nagu kõik Mehhikos on ka tema elanikud.

„PEALINNA TEATAJA“
on moodsamalt toimetatud
majaomanike häälekandja.

Suur tung ehitustehnilistele kursustele

Hiljuti teatasime Ehitusasjanduse Ühingu kawatsusest Tallinna Rahwaülikooli juures korraldada ehitustehnilisi kursusi ehitusmeistrite, -tümnike ja õppinud tööliste ettewalmistamiseks. See kawa on nüüd teostunud, ning läinud nädala lõpul toimus Rahwaülikooli aulas kursuste awamine. Kogunenud oli ligi 80 kuulajat ning mõned õppejõud. Kursuste juhataja, insener A. Grauen, oma awakõnes selgitas kursuste ülesandeid ja korda. Käesolew kursus on Ehitusasjanduse Ühingu poolt korraldatud kursusist arwult kolmas. Eelmistel aastatel lõpetas kursused ligi 50 inimest, kuna nüüd on kursustele registreerinud juba 80 osawõtjat, ning on arwata, et osa wõtta soowijate arw tõuseb üle 100.

Suurem osa kuulajaist soowiwad õppida ehitustümnikeks wõi -meistriteks. Loengud algasid 1. nowembril kell 7 õhtul. Õppekawas on 33 ainet, mis on peamiselt puhtpraktilised. Lektorite seas on nimekaid insenere, arhitekte ja ehitustegelasi.

Tehnilisi uudiseid

Parem seep.

Teatud soolade, nagu naatriumsulfaadi wõi naatriumfosfaadi wähene lisamine seebile, mille alkaalsust enne seda on reguleeritud parajale suurusele, märksa suurendawat seebi puhastuswõimet. Wiie protsendi naatriumfosfaadi lisandamine näiteks suurendawat pesemise efektiiwsust 27% wõrra wõrdlemisi hariliku seebiga.

Kuidas tihendada wett läbilaskwaid keldriseinu

Pahatihti liiga kokkuhoidlikult ja asjatundmatult tehtud keldri seinad ja põrand lasewad wett läbi, mistõttu tekkiw kahju wõib mitmekordselt ületada kokkuhoidu, taotletud keldri ehitusel.

Sääraseid keldreid wõib küll weekindlaks teha, kuid see töö nõuab suuremat oskust ning täpsust, wõib tehtud saada waid suwel, millal puudub põhjawee surwe.

Selleks tuleb teha järgmist ettewalmistustööd:

1. Warustada puhast liiwa, mis läheb läbi 5—7 mm sõela, kuid liiw ei tohi olla liiga peenike, waid ta peab sisaldama ligi 50 prots. tanguslarnaseid teri. Hää oleks kui liiw kuiwatataks, misläbi kaowad liiwas leiduwad mõned orgaanilised lisandused, mis wõiwad olla kahjulikud betoonile. Kui liiw sisaldab wäga palju huumushappeid ja ei ole teist paremat liiwa saada, siis seda peab põhjalikult puhtaks pesema. Liiwa läheb iga 10 ruutm. pinna krohwimiseks umbes 1/3 m³, kui katta 3 cm paksuselt.

2. Keldri põrand ja seinad hästi puhtaks teha: lahtised tükid maha raiuda, liikuwad kiwid kinnitada, krohwimisele tulew pind puhtaks kraapida raudharjadega ja pesta, et eemaldada kõik mustus ja erisi igasuguste orgaaniliste olluste nagu raswa, piima, soolwee jne. plekid. Siis tuleb kogu pind koredaks täkkida ja puhta weega loputada.

3. Tööriistad ja abinõud on nagu betooni- ja krohwitöödel: segamislawa, labidad, kastekann, kellud, silujad puust ja rauast, joonlaud jne. Ka lampe ärgu unustagu; kui töötada tuleb pimedas.

4. Tsementi tuleb warustada umbes 15 kg iga 1 ruutmeetri pinna katmiseks seguga 1:3, paksuselt 3 cm. Kui liiw pole kõige parem ja töötegija wähese wilumusega, siis wõiks soowitada muretseda kas tihendusainet „Biber-F“, mida läheb 3/4 kg iga 50 kg tsemendi peale, wõi „puzzolaan“ pulbrit, mida läheb ca 4 kg iga ruutmeetri peale. Selle aine tarwitamine nõuab aga teatawat oskust. Biberi puudumisel wõib tarwitada head lupja, mida läheb 5 prots. tsemendi hulgast; lubi tuleb lubjapiima näol lisada.

On nüüd kõik eelnimetatud ained warustatud ja kelder ette walmistatud, siis töö wõib minna järgmiselt:

a) Segatakse 3 osa liiwa 1 osa tsemendiga (kuiwalt) hästi põhjalikult läbi ja siis lisatakse kastekannust wett (segu ühtlasi segades) seni kui mass tuleb täitsa plastiline (kõwa taigna sarnane); segu sitkust ja tihedust tõstawad „Biber-F“, puzzolaan wõi lubjawesi.

b) Krohwimise alla tulewate seinte osa peab niisutama ja tsemendipiimaga wõõpama, et krohw ühineks hästi seinaga. Siis hakatakse seinu krohwima. Esimene kiht loobitakse 1/2—1 cm paksuselt; järgmine kiht 1 1/2—2 cm paksuselt kantakse peale pärast esimese kihi tardumist ja tasandatakse silumisega. Tunni 3—5 pärast, kui krohw on juba tardunud, kaetakse ta õhukeselt tsemendirikkama märjema seguga, mis on tehtud peenikeseks liiwast (1/2 osa) ja tsemendist (1 osa). Tsemendikrohw nakkab paremini, kui ta enne seisnud ligi 1 tund (segu ei tohi aga olla juba tarduma läinud).

Nüüd järgneb pinna silumine terassilujaga.

c) Seinte ja põranda nurgad tulewad teha poolümargusteks.

d) Krohwida tuleb wahetpidamatult. Kui alumine kiht kuiwab enne, kui järgmine on peale kantud, tuleks alumist kihti tsemendipiimaga wõõbata, et kindlustada kihtide omawahelist sidumist.

e) Põrandat wõib teha samast segust ühes kihis, kusjuures segusse wõib lisada 1 osa kruusa (oaterade suurune). Segu teha muldniisketks ja hästi tampida kinni. Kihi paksus olenev wee surwest ja peab olema wähemalt 5 cm. On oodata suuremat weesurwet, tuleb põrand teha kuni 15 cm paks ja isegi aimeerida. Enne tardumist põranda pealispind katta tsemendirikkama seguga, siluda puusilujaga ja tunni 3 pärast siluda terassilujaga.

f) Töö walmis, tuleb kelder sulgeda, et märske betoon ei kaotaks oma niiskust. Kohe pärast betooni tardumist ja edaspidi 10 päewa jooksul tuleb keldri seinu ja põrandat hästi niisutada ja mitte lubada ruttu kuiwada.

g) Tarwitamiseks awada 4 nädala pärast, sest warajane käimine ja põrutamine põrandal wõib tekitada mõrasid, mis edaspidi laseksid wett läbi. Ka tekiwad mõrad liiga peene liiwa wõi liiga märja segu tarwitamise ja puuduliku niisutamise tõttu.

On täpselt toimetatud eelmiste näpunäidete järgi, wõib kindel olla, et kelder tuleb täitsa weekindel.

Rohkem tähelepanu puuwigastustele!

Puuwähki rawitakse wiljapuukarbolineumiga

Miks jäetakse puuhaawad sageli hooletusse? Näiliselt ei olda teadlikud hädaohtudest, mis puuhaawade näol meie puid waritsewad. Kui sageli on wähk selliste hooletuse tagajärg, sest parasiidid leiawad ainult wigastatud kohtade kaudu tee puusse; wähihaawadesse tungiwad tõugud ja muud kahjurid soodustawad weel häwimisprotsessi. Haawad puudes wõiwad olla tingitud mitmesugustest asjaoludest. Esmalt muljumishaawad, mille tekitajaks on wankrid, loomad jne. Need nõuawad hoolikat käsitsemist. Terawa noaga eemaldatakse lahtised kooretükid; need, mis weel peawad, jäetakse, et soodustada haawa paranemist. Muljumiskohad mähitakse kinni, et wältida õhu juurepääsu ja teisi klimaatilisi mõjusid. Sawi segatakse wähese weisesõnnikuga ja määritakse see wigastatud kohale. Mähiseks wõtta 10—15 cm laiune kofiriideriba. Wäiksematele haawadele aitab, kui neid määrida puuwahaga.

Saagimisel wõi lõikamisel tekkinud puuhaawu on kergem rawida. Lõikekohad ettewaatlikult noaga tasandada. Ennem tarwitati selliste haawakohtade määrimiseks kiwisõetõrwa, wiimasel ajal aga tagajärjekalt puusõetõrwa; wiimane on puhas ja sisaldab wähe happeid. Tõrw imbub sügawale puukudedesse, pakkudes sügawamatele kihtidele tõhusat kaitset.

Wiljapuuwähi wastu on parim wahend wiljapuukarbolineum. Mõned õunapuusordid on wäga wastuwõtlikud wähile, kuid siin on ka teisi tegureid: lubjawähesus, lämmastiku ülirohkus ja niiskus walmistawad sellele kardetawale haigusele pinda. Nagu ülal mainitud, soodustawad haawad puude haigestumist wähjatõwesse. Seen Nectria galligana tungib haawa lahtisest kohast sisse, arendab seal niidistiku ja haarab ikka rohkem ümbritsewat puud. Wähi wastu wõitlemist tuleb toimetada äärmise ettewaatlikkusega. Haiged kohad lõigatakse kuni puu terwe osani wälja, kuna mälisest pole näha, kas ka terwed koed pole nakatatud. 8- kuni 10-protsendil. wiljapuukarbolineumi lahus määritakse warakewadel ja suwel haawale. Sügisel wõib märgata uue koore tekkimist; järgnewail aastail tuleb karbolineumiga määrimist korrata, see kiirendab terwistumisprotsessi.

Perenaistele

kella-5-tee

Kuidas walmistada õieti teed.

Pealelõunane kella-wiie-tee on läinud moodi. Pole midagi meeldiwamat, kui hämaras toas madalal teelaual kuulda sumisemas teekatelt — ja kui sinna juure kuuluwad weel maitswad küpsised ning hea marmelaad, siis on tõeline nauding lasknda mugawasse tugitooli ja rüübata mesikollast, lõhnawat ning närwe elustawat jooki, ümbritsetud mugawast lobisemisest ja naerust, heatujust.

Majaperenaine annab kella-wiie-tee kooswiibimisele tema märwingu. See wõib olla, olenedes perenaisest, kuiw ja igaw, rahulik, aga ka sundimatu, lõbus ning isegi ülemeelik.

Teed serweeritakse portselantassides, neist maitseb ta parimini. Ainus õige teewesi on märske wesi, mis niipea kui ta keema hakkab, kohe walatakse üle teelehtede. Hiinlased ja jaapanlased, teewalmistamises asjatundjad, talitawad alati nii. Wee peab kohe peale kallama, niipea kui ta hakkab wulisema. „Surnuks keenud“ wesi wähendab tee headust. Iga tassi peale tuleb arwestada umbes pool teelusikatäit teelehti, mis pannakse soojendatud portselan- wõi sawikannu. Teelehtedele walatakse wähe keewa wett, ainult niipalju, et tee oleks parajasti kaetud. Siis walatakse see wesi ruttu jälle ära, ja alles nüüd kallatakse kannu tarwiline osa wett, s. o. niipalju, et iga isiku tarwis tuleks üks tassitäis teed. Tee lastakse kaks minutit tõmmata ja walatakse siis portselantassidesse, mis ennem soojendatud. See oleks klassiline teewalmistamise wiis.

Perenaistele

Nõuandeid willase riide puhastamiseks ja pesemiseks

Willase riide puhastamine on raske ja tülikas töö. Siia kuulumad suuremad ja kallimad riided, nagu willased kleidid, ülikonnad, ülirõiwad, tekid jne. Puhastama peab suure ettewaatusega, sest willane riie kahjustub kangete ainetega (happed) kokkupuutumisel. Igapäewane willase riide puhastamine seisab tolmust harjamises, kuid wahepeal peab toimima ka põhjalikumat puhastust.

Plekkide kõrwaldamisel

ei tohi tarwitada kangeid happeid (sidrunihape, oblikahape), mis pleegitawad willast. Plekki hõõrutakse ettewaatlikult pehme leige weega (wihmaweega). Hõõrumiseks tarwitatakse sama wärwi lappi, nagu on riie, muidu jääb kergesti uus plekk. Raswaplekk kaob, näiteks, kergesti sooja weega hõõrumisel. Ka wõib siin wõtta bensiini nii heleda kui tumeda riietuse juures. Bensiiniga puhastamisel tehakse enne pleki äär pehme weega märjaks, muidu jääb puhastatud koht plekiliseks. Hea riide ja walge willase riide juures puhastatakse plekid ja uuendatakse riiet bensiini ja magneesia seguga, mille puder hõõrutakse riidele. Bensiin ära auranud, harjatakse riiet. Magneesia asemel wõib tarwitada ka sooja kartulijahu, millega harjatakse riiet. Tindiplekk eemaldatakse kuuma rauaga üle kuiwatuspaberi triikides. Siin aitab wahest ka pehme jaheda weega pesemine. Walge willase riide juures wõetakse tindiplekk wälja wesinikuülihapendiga. Wanemate ja odawamate riiete juures wõib tarwitada sidrunihapet wõi wiinahapet. Raffamäärdeja tõrwaplekid määritakse sisse magedasse wõi wõi raswaga, lastakse mõni tund seista ning pestakse siis pehme sooja weega.

Higiplekke hoitakse salmiaagilahuses (1 l weele 1 teel. salmiaaki). Hiljem pestakse pehme weega üle. Küünlaraswaplekke eemaldatakse kuuma terawa noaseljaga wõi kuuma triikraua ja kuiwatuspaberiga, pärast soojas wees loputades. Puuwilja- ja mahlaplekid pestakse leige weega, samuti kohwi- ja kakaoplekid.

Kui nimetatud wahenditega plekki raske on kõrwaldada, siis wõib tarwitada seebijuuri. Juuri wõetakse pange wee kohta 300—400 grammi. Pannakse eelmisel päewal likku, teisel päewal keedetakse ja tarwitatakse pesemiswee hulka. Ülejäänu pannakse pudelisse. Plekkide kõrwaldamisel kallatakse seda lapile ja nühitakse plekikohta. Pärast riie hästi üle loputada.

Pesemisel

tuleb willane riie enne hästi tolmust harjata, kloppida ja plekikohad walge niidiga äärestada, et sellele kohale pesemisel rohkem rõhku panna. Willase pesemiseks wõetakse ainult wihmawesi, odawamate juures ka tuhaleheline. Pesemis- ja samuti loputuswesi olgu ühesoojad, mitte kuumad, umbes 30°.

On wesi tuline wõi on üks wesi kuumem kui teine, siis wanub riie, kuna jaheda wee juures jääb riie inetuks. Lihtsamaid riideid pestakse pehme wee ja seebiga, seepi riide peale hõõrudes ja riiet käe wahel muljudes. Kuid ka siin on parem ja soowitawam seep wee sisse riiwida wõi peened laastud lõikuda ning wesi käega wõi wispliga wahtu kloppida. Wahus pesemine on igale riidele kasulikum. Riie muljutakse (mitte hõõruda) kas ühest, kahest wõi kolmest weest läbi, loputatakse sama soojas wees ja pigistatakse wälja (mitte wäänata). Kuiwatatakse pikamööda puhtal riidel wõi nöörile riputatult mitte wäga soojas kohas. Kuiwamise ajal klopitakse riiet nööril ja kinnitatakse uuesti teist äärt mööda. Triigitakse poolniiskelt kas pahemalt poolt wõi paremalt läbi riide mitte wäga tulise rauaga. Peale triikimist harjatakse riiet paremalt poolt, et ta mitte liiga sile ei oleks.

Seebi asemel tarwitatakse rohkesti seebihelbeid, mis wette pandult klopitakse wahtu.

Paremaid, õrnemaid ja tumedamaid riideid pestakse seebijuurtega. Seebijuurte wesi walmistatakse, nagu plekkide kõrwaldamisel seletatud. Riiet liigutatakse ja muljutakse selles.

Weel õrnemaid ja paremaid willaseid riideid pestakse sapiseebiga, mis jätab riidele iluse puhta wälimuse. Loputuswee hulka wõib panna wähe äädikat. Kuid sinetada willast mingil tingimusel ei tohi, mis muudab walge hallika ja plekiliseks.

Kõnelew mälestussammas

Washingtonis püstitati hiljuti Columbusele mälestussammas, mis erineb kõigist teistest meie maamunal leiduwaist mälestussambaist sellepoolest, et ta kõneleb. Kaks korda päewas pronksist Columbus ületab wõimsa häälega tänawmüra, lausudes puhtas inglise keeles ühe ja sama lause: „Mina awastasin Ameerika“! Washingtonlased on wäga uhked oma ainupärasele mälestussambale maailmas ja oma inseneride leidlikkusele. Wiimastele andestatakse seejuures wäikene ajalooline eksitus: Columbus kõneles küll hispaania, portugali ja itaalia keelt, aga ei mõistnud ühtki ingliskeelset sõna.

Maailmas tarwitusel 35 miljonit telefoni

Nagu ühest wälismaa eriajakirjast nähtub, oli 1937. a. alul kogu maailmas tarwitusel 35 miljonit telefoni. Esikohal seisis New-York 1,5 milj. telefoniga, sellele järgneb London 1,0 milj. ja Berliin 0,5 miljoni telefoniga. Pariisis oli ainult 422 000 telefoni.

Ühendriikides, kus mööbunud aastal registreeriti 25 miljoni telefonikõnet, tuleb iga 100 elaniku kohta 50 telefoni. Saksamaal on iga 100 elaniku kohta üks telefon, Inglismaal — 7, Prantsusmaal — 4, Jaapanis — 3,3, Nõukogude Wenes — 2,4 jne.

Turu teateid

Tallinna turg 2. novembril

Liha.

Sead tervelt 80—85; sealiha kiloviisi 95—125; seapead-jalad 60—75; singid, suitsu 180—230; ploomirasv 125—130; sulatatud rasv 145—150; loomaliha veer. 40—55; loomal. kg-viisi 50—85; vasikal. tervelt 55—80; vasikaliha kg-viisi 60—90; lambad, tervelt 40—55; lambal. kg-viisi 45—75; soolatud sealiha 100—120 s. kg.

Piimasaadused.

Taluvõi (köögi) 165—190; lauavõi 215—225; hapukoor 100—110; kohupiim 30—40; juust sordi järgi 80—165 s. kg.

Tapetud linnud.

Tapetud kanad tk. 60—160; kanapojad 40—85; tedred 200—220; kodupardid 150—250; laanepüüd 100—120; haned 100—140 s. kg.

Kalad.

Värsked räimed 18—20; latikad 40—50; kameljad 35—50; lõhed 100—200; kohad 60—130; angerjad 110—180; ahvenad 30—45; haugid 40—50; siiad 50—60 s.

Suitsukalad.

Angerjad 200—300; lõhed 500—850; ahvenad 50—80; vimmad 100—120; haugid 100—120; siiad 150—200; räime kümme 6—10 senti.

Teisi turusaadusi.

Mesi kl. 160—170; kanamunad paar 11—17; sidrunid tk. 8—12; seened kg. 40—160 s.

Puuvili.

Õunad 15—60; pirnid 80—150; jõhvikad 25 s. kg.

Juur- ja aiavili.

Värsked kapsad 3—5; rabarbar 10—12; tomat 25—100; spinat 30—80; salat 80—100; kartulid 4—5; peedid 10—12; porgandid 8—10; redised, kimp 5—12; kaalikad 6—10; hapukapsad 10—18; sibulad 30—35 s. kg.

Jahu ja teravili.

Saiajahu 28—48; odrajahu 30—35; odratangud 35—36; kruubid 35—45; kaeratangud 38; kaerajahu 23—25; rukkijahu 20; rukkiterad 18—20; odraterad 18—20; kaeraterad 15—18; herned 30—40; läätsad 30—40; oad 35—40; manna 45—50 s. kg.

Raadio

Kolmapäeval, 3. novembril. 7.00 äratusmäng. 7.05 võimlemine. 7.20 päevauudiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikp. Jaani kirikust. 8.30 uudised. 17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 Anton Kasemets: Eesti muusika arengutee (I). 18.30 mustlasmuusika (heliplaadid). Magyari Imre oma mustlasorkestriga. 19.05 majanduslik ringvaade — toimetaja L. Grandberg. 19.20 itaalia laule. Felix Juhandi (tenor). 19.40 päevauudiseid. — 20.00 Õige aeg. Ilmateade. Hinnanoteeringud. 20.05 lugusid kandlele. Ustus Toomendi. 20.25 metsateadlane E. Vester: Talumetsade müük ja müügihinnad. 20.55 põllumajanduslikke teateid. 21.10 metsa võlu (heliplaadid). 21.35 lastevanemate veerandtund. Õie Ploompuu van Nest: Kui laps valetab. 21.50 puhkpillimuusika. Tallinna garnisoni orkester, juh. kpt. H. Luhari. 22.55 päevauudiseid.

Neljapäeval, 4. novembril. 7.00 äratusmäng. 7.05 võimlemine. 7.20 päevauudiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikp. Jaani kirikust. 8.30 uudised. 13.00—13.30 kooliraadio „Isa ja ema“, Villem Alttoa kuuldemäng koduloolistel ainetel. 17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 kohvikumuusika. Kohvik „Kultase“ kapell. 18.30 inglise keele tund edasijõudnutele — R. Seth. 19.00 raamatu veerandtud. Mag. P. Ambur: Mida nõuame illustreerijalt ja illustreeritud raamatult (Tartust). 19.15 Doni kasakad laulavad (heliplaadid). 19.40 päevauudiseid. 20.00 Õige aeg. Ilmateade. 20.05 klassikalist muusikat 18. sajandist. RR orkester, juh. F. Nikolai. 20.55 pool tundi perenaistele. Linda Antje: Laste riietusest. 21.25 laul ja luule. Paula Virgas (sopran) ja Meeta Luts (deklamatsioon). 21.55 sisepoliitiline ringvaade — A. Randalu. 22.10 instrumentaalkonts. (V). 22.55 päevauudiseid. 23.00 reportaaž Eesti-Soome maavõistlusest poksis — Heino Mikkin.

Reedel, 5. novembril. 7.00 äratusmäng. 7.05 võimlemine. 7.20 päevauudiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikp. Jaani kirikust. 8.30 uudised. 17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 lastetund. H. Aspel: Juta tuhande soovi maal 3. (Kuuldepilte). 18.30 eesti keele tund — R. Kress. 19.00 New Mayfair-orkester mängib ajaviiteks (heliplaadid). 19.40 päevauudiseid. 20.00 Õige aeg. Ilmateade. Hinnanoteeringud. 20.05 harfisoolosid. Silvia Tobias. 20.25 Dr. H. Moks: Hammastest ja nende haigustest (E. Tervishoiu Muuseumi loeng). 20.55 jaapani muusika. Heliplaate seletustega. 21.10 aktuaalne veerandtund. 21.25 „Rigoletto“, G. Verdi ooper (Läbilõige). 22.55 päevauudiseid.

Laupäeval, 6. novembril. 7.00 äratusmäng. 7.05 võimlemine. 7.20 päevauudiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikp. Jaani kirikust. 8.30 uudised. 17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 Karl Jungerman: Brahmanism. 18.30 ajaviitemuusika. RR orkester, juh. prof. R. Kull. 19.35 saatekava ülevaade. 19.40 päevauudiseid. 20.00 õige aeg. Ilmateade. 20.05 vana tantsumuusika. Joan Lehmus oma orkestriga. 21.10 autoritund. Mart Raud loeb katkendi oma uuest romaanist „Turg“. 21.40 lõbus laupäeva-õhtu. 22.15 moodne tantsumuusika. J. Pori orkester „Estonia“ Valgest saalist. 22.55 päevauudiseid.

Majaomanikud! Hoolitsege, et ka Teie naaber telliks omale **„Pealinna Teataja“.**

Majaomanike seltsside esindajad arutavad tulumaksu kulutabeli norme

Majaomanike kojal on kavatsus tulewal nädalal kutsuda kokku Tallinna majaomanike seltsside esindajad, et ühiselt arutada linnawarade tulumaksu arwutamise kulutabeli norme. Koja poolt on kulutabeli normides tehtud mõned paranduseд, mis tahetakse seltsside esindajate arwamuste kohaselt esitada maksudewalitsusele seisukoha wõtmiseks.

Jääpurjekate sport ülemiste järwel

Eestimaa Merijahtklubile ja Tallinna Jahtklubile wõimaldatakse ka tänawu harrastada jääpurjekatsporti Ülemiste järwel. Jääle pääsewad ainult need, kes tegelikult teewad sõite kaasa, mitte aga pealtwaatajad.

Wäljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts.
Wastutaw toimetaja: A. Nirk.

TRIIKRAUAD,
KEEDUPLAADID,
KEEDUNÕUD,
SUKELUSKEETJAD —
oma töö.
Parandus kiire ja korralik.

Elektro
Lai 1, telefon 450-29.

Surma läbi lahkunud seltsiliiget
August Voldemar Moisar'i
mälestab vaikses leinas
Tallinna Majaoman. Selts

KONTOR: TALLINN, HARJU 35
EHITUS * REMONT-
MAALRITÖÖD
KUNSTGRANIIT
DEKORATSIOON
KÕNETRAAT: 524-71
BORIS KOROLEV
DIPL. MAALERMEISTER
NÕMME, HIIU TÄNAV 35

LAUDU
soovitab
Karl Simon'i
saeveski ja ehitusmaterjalide ladu
hööveldatud ja höövelda-mata, prusse, seinapalke, liiste, mitmesuguseid latte, trepikäsipuid ja muud
Kopli 9, tel. 441-53

Müüa
Paljassaarel väike maja kõrvalruumidega. Kõlbulik kalamehele ehk loomapidajale. Teateid saab sealsamas. Krundi nr. 37.

Korteriotsimised
Vajatakse linna lähedale 4—5-toalist
korterit,
soov. puumajas, hinnaga kuni Kr. 80. Pakkum. saata slt. „Linna lähedal“.

Korteripakkumised

1. jaoskond.

Kõie 1-b — kojamehelt. Kolmas maja V. Kalamaja t. 3 tuba, köök, soe ja kuiv, II kord, elekter, vesi ja kloset kort.; üür Kr. 40.—.

2. jaoskond.

Hermanni 14—2. 2 tuba, köök, esik, poolkeldrikord, elekter, vesi ja kloset kort.
Kunderi 1—10. 2 tuba, esik, elektripliit, 36 m² põrandapinda, vanni, keskküttе ja kõigi mugavustega ära anda. Näha kl. 16—20-ni.

3. jaoskond.

Lennuki 9—5. Suurus 12 s², tubasid 2, köök, esik, I kord, elekter, vesi, kloset, vann krt.; üür Kr. 40.

4. jaoskond.

Raudtee 10—5. Pärnu mnt. trammi lähedal. 2 tuba, köök, esik, II kord, elekter, vesi ja kloset kort., üldvann; üür Kr. 35. Päikesep., majapidamiselekter, vabaneb 20 nov. Raadio maaühendus.
Süda 8—5. 1 tuba pliidiga, keldrikord, petr. valg., vesi ja kloset kojas.

5. jaoskond.

Aasa 3—10, tel. 465-16. 3 tuba, köök, esik, II kord, elekter, vesi ja kloset kort.
Heina 16—2. 2 tuba köök, esik, I kord, elekter, vesi ja kloset kort., üldvann.
Juure 27—1, Lillekülas. 1 tuba pliidiga, I kord, petr. valg., vesi ja kloset õues.
Kanarpiku 18—9. 2 tuba, köök, esik, elektr., vesi ja kloset kort., päkesepoolne.

Üksikud toad.

Kentmanni 28—1. Erasissekäiguga suurem möbl. tuba kütte ja valgust ära anda korralikule kindlas teenist. isikule. Näha kella 3—5 p. l.
Oskari 22—3. Päikesepoolne erasissek. tuba ära anda köögi ja vanni kasutam. 1—2 kindlas teenistuses isikule.
Klaasingi 9—19, hoovimajas. Töömees võib voodiruumi saada vanainimese juure.
Narva m. 58—11, hoovimajas. Kaasüüril. võivad tulla ametiskäijad 1—2 naisterahvast.
S. Ameerika 45—9. Ametiskäija isik võib kaasüüriliseks tulla vanema naisterahva juurde. Näha peale kella 5.
Lennuki 14—1. Kaasüüriliseks võib tulla ametiskäija preili, üür 5,50 krooni.
Viljandi 22—18. Ära anda kaks autogaraaši ehk laoruumiks. Kivimajas.
Poska 35—6. Kindlas teenist. meester. võib kaasüüriliseks tulla üksiku juure, kellel voodi on.
Tiigi 4—10. Prii korteri võib saada korralik naisterahvas, kes õhtuti kodus on. Näha 5—6 õht.
Veerenni 28—1, tulla teisest uksest. Noor tütarlaps võib tulla kaasüüriliseks vanema naisterahva juure.
Liivalaia 29—7. Voodiruum vaba korralikule töölkäijale noormehele.
Õuna 15—4. Kaasüüriliseks võib tulla ametiskäija vanem meester. Näha p. kl. 2 p.
Hermanni 5—18. Tuba välja anda korralikule meesterahvale.
Toompuiestee 15—2 Ilma mööblita ehk vähese möbl. omaette tuba kindlas teenist. härrale ära anda. Näha pühap. 1—5 p.
Kunderi 1—10. Moodsas majas, päkesepoolne, keskküt., vann, elektrikeeduv., ilma mööblita tuba ära anda härrale. Hind Kr. 25. Näha 5—7 õht.
Narva m. 31—1. Erasissek. mööbl. tuba kahe aknaga, parkett, kütte ja valg. ära anda. Küsida majaoman.
U. Kalamaja 19—34. Kaasüüriliseks võib tulla karske, kindlas teenist. meester. Näha p. kl. 4.
Sakala 18—7, endine V. Tartu m. Suurem erasissek., päikesepoolne tuba, hästi valge, ära anda kontoriks ehk elamiseks 1—2 intell. härrale. Tel. kontoris.
Koidula 25—10. Mööblita tuba ära anda.
Soo 22—2. Mööblita remonteeritud väike tuba keskküttе ja valgustusega ära anda korralikule, vaiksele, intell. üksikule meester. (12 kr. kuus). Tulla kuni ½10 homm. ja kl. ½7-st õht.
S. Tartu mnt. 52—2. Kaasüüriliseks võivad tulla ametisk. preilid. Telef. 313—96.
Kaarli pst. 9—2. Intell., kindlas ametis daamile möbl. tuba ära anda.
Endla 71—3. Kaasüüril. naisterahva juure võib tulla kindlas ametis korralik noormees. Näha p. kl. 4.
Kesk-Kompassi 1—3. Erasissekäiguga tuba, mööbliga ehk ilma, ära anda puhtas ametis käijale härrale.
Valgevase 8-a—1. 1—2 hästi möbl. tuba ära anda intell. isikule ühes vanni ja klaveri tarvitamisega.
Sõja 24—1-a. Kindlas ametis käija meester. võib tulla kaasüüriliseks. Näha kl. 9—10 homm.
Graniidi 24—9. Tuba ilma mööblita ära anda üksikule kindlas ametis k. vanemale härrale.
Kopli 10—3-a. Kindlas teenist. meester. võib kaasüüriliseks tulla. Sealsamas võib tulla 1 koolilaps. või naister.
Imanta 11—3. Mööbl. tuba ära anda preilile. Hind Kr. 20.—. Näha 5—7 õht.

J. Jurikson'i
ehitustarvete- ja rauakauplus
S. TARTU MNT. 38-a.
TELEFON 310-52
soovitab
raudtalasid ja igasugu
vesivarustuse seadmeid

A. Iljaschev
Ehitus- ja remonttööd.
Eelarved ja kalkulatsioonid tasuta.
Tallinn, Janseni 3—1.
Telef. 317—69.

Värvid,
värnits,
tapeedid
ja igasugused
maalritarbed
T.-Ü.
MAJA
Estonia p. 25.
Uusi tapeedi-mustreid
Belglast kohale jõudnud.

„Pealinna Teataja“
on ostujõulise ringkonna
ajaleht!

„Külvaja“ trükk, Tallinn, Rataskaevu 6, tel. 450-67